

Examen HAVO

geschiedenis

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

20 | **06**

Tijdvak 2
Woensdag 21 juni
9.00 – 12.00 uur

Bronnenboekje

Dekolonisatie en Koude Oorlog in Vietnam

bron 1

In augustus 1964 neemt het Amerikaanse Congres met overweldigende meerderheid de Tonkin-resolutie aan. De resolutie bepaalt onder meer

- 1 ... dat het Congres de president steunt om alle noodzakelijke maatregelen te nemen tegen
- 2 een gewapende aanval gericht tegen de Amerikaanse strijdkrachten (...).
- 3 De Verenigde Staten zien de handhaving van de internationale vrede en de veiligheid in
- 4 Zuidoost-Azië als een groot nationaal en internationaal belang. In overeenstemming met de
- 5 grondwet van de Verenigde Staten, het Handvest van de Verenigde Naties (...) zijn de
- 6 Verenigde Staten bereid, als de president hiertoe besluit, alle noodzakelijke stappen te
- 7 nemen, zelfs het gebruik van militaire macht, om iedere bondgenoot in Zuidoost-Azië te
- 8 beschermen.

bron 2

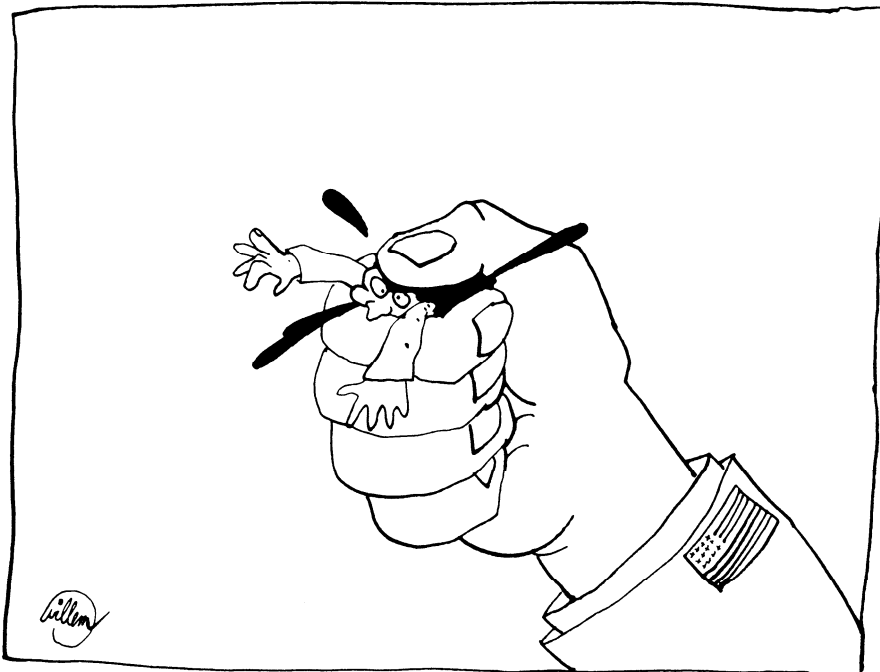
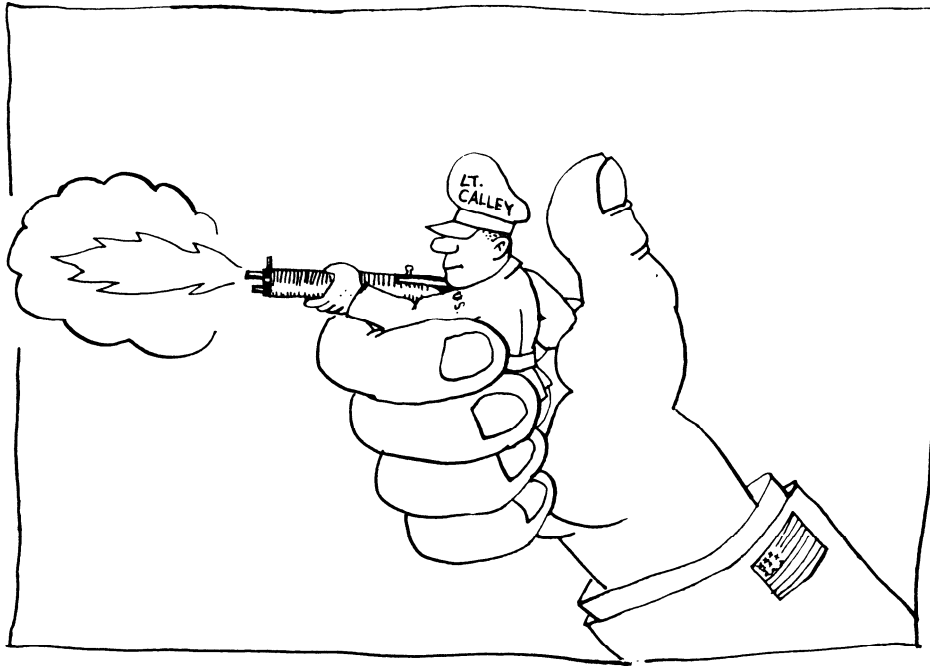
Pham Van Dong, de minister-president van Noord-Vietnam, schrijft op 14 oktober 1969 een open brief aan alle Amerikaanse demonstranten tegen de oorlog in Vietnam

- 1 Beste Amerikaanse vrienden,
- 2 Tot op de dag van vandaag bestrijdt het Amerikaanse volk de agressieve oorlog die gevoerd
- 3 wordt tegen Vietnam. Deze herfst zijn grote delen van het Amerikaanse volk, aangemoedigd
- 4 en gesteund door veel vredelievende personen, een breed en krachtig offensief begonnen
- 5 door de hele Verenigde Staten. Zij eisen dat de regering van Nixon een einde maakt aan de
- 6 agressieve oorlog tegen Vietnam en dat alle Amerikaanse troepen onmiddellijk naar huis
- 7 gehaald worden.
- 8 Jullie strijd toont prachtig de juiste en dringende eis van het Amerikaanse volk, namelijk
- 9 om de Amerikaanse eer te redden en te voorkomen dat veel van jullie zonen en broers
- 10 nutteloos in Vietnam sterven. Dit is op het juiste moment een passend antwoord op de
- 11 koppige houding van de Amerikaanse regeringsleiders die de agressieve oorlog in Vietnam
- 12 verhard en verlengen, dwars tegen de protesten in de Verenigde Staten en tegen de
- 13 wereldopinie in. (...)
- 14 Hopelijk zal jullie herfstoffensief schitterend verlopen.
- 15 Met hartelijke groet,
- 16 Pham Van Dong,
- 17 minister-president van de regering van de Democratische Republiek Vietnam

bron 3

David Ross was een Amerikaanse soldaat in Vietnam. Over zijn ervaringen vertelt hij

- 1 Enkelen van ons stonden voor het ziekenhuisgebouw. Ongeveer veertig rekruten stonden
- 2 daar in de rij te wachten voordat ze naar hun eenheid mochten.
- 3 De jongens waren net aangekomen en allen vroegen zich af hoe het in Vietnam zou gaan. Er
- 4 werden grappen gemaakt, sigaretten gerookt; de jongens stoeiden zelfs met elkaar. De sfeer
- 5 was zeer ontspannen. Er was niemand die zei: "Sta rechtop, geweer in de aanslag."
- 6 Plotseling verschenen er vier helikopters. Ze landden niet. Ze dumpten slechts een paar
- 7 zakken. Een van de zakken scheurde en wat er uitkwam, leek nauwelijks nog op een mens
- 8 (...). Het lachen hield op. Niemand zei nog wat. Sommige jongens beefden, sommigen
- 9 gaven over, één jongen knielde en begon te bidden.
- 10 Ik zei tegen mezelf: "Welkom in de oorlog, jongens."

Toelichting

Op de pet van de schietende soldaat staat Lt (luitenant) Calley.

Luitenant Calley was de commandant van de legereenheid die in 1973 in hoger beroep door een Amerikaanse krijgsraad tot levenslang werd veroordeeld voor de moord op Vietnamese burgers in My Lai.

Van kind tot burger: Volksoopvoeding in Nederland (1780-1901)

bron 5

Een onderwijzer schrijft in 1831 over een openbare school in Goes waar hij zelf enige tijd heeft lesgegeven, maar al snel naar een andere school vertrekt

1 Bij mijn komst bezat de laagste klasse nauwelijks boeken (...) De leesmethode was ook
2 onjuist en ondoelmatig onderwezen (...) ja, sommigen kenden de letters niet. De middelste
3 klasse kreeg alleen gebrekkig onderwijs in lezen en schrijven, en niets meer. De les werd
4 niet voorgelezen, alles was dus machinaal werk. Hieruit kan men afleiden, hoe slecht het
5 verstand van de kinderen ontwikkeld werd, hoe bekrompen hun denkbeelden en algemene
6 kennis moesten zijn. Daarbij werkte de middelste klasse met 4 à 5 verschillende leesboeken
7 – zo niet meer. Dit is in strijd met het klassikale onderwijs. (...) Het schrijven zal ik niet
8 eens aanroeren; het rekenen was werktuigelijk sommen maken en niets meer.

bron 6

Ongeveer in dezelfde tijd, in 1833, bezoekt de hoofdinspecteur van het lager onderwijs, H. Wijnbeek, de armenschool in Goes. Hij rapporteert

1 De armenschool heeft een vrij goed lokaal. Het onderwijs leek mij in alle opzichten
2 voldoende. Het geheugen werd geoefend door al de leerlingen van een klas het van buiten
3 geleerde te laten opzeggen. De logische en taalkundige ontleding werd zoals het hoort
4 gebruikt. Men rekende er vlug uit het hoofd, schreef goed, was er bekend met de
5 aardrijkskunde van Zeeland, zong er in iedere klas afzonderlijk lief en zuiver. Er was
6 algemeen veel leernlust, kortom de onderwijzer J. Kruijsse levert aan de maatschappij zeer
7 nuttige leden voor hun stand.

bron 7

Schilderij van een schoollokaal rond 1806 met de titel 'Gehoorzaamheid en Vlijt der Jeugd'

Toelichting

Een jongetje brengt de 'gard' terug naar de onderwijzer. Hij steekt zijn hand uit om daarop voor straf een klap met de 'plak' te krijgen.

Toelichting

De onderwijzeres (rechts) is bezig met behulp van op het bord getekende punten de kinderen het tellen te leren. Bij de ramen leert de 'handwerkjuffrouw' enige leerlingen de beginselen van breien, naai- en speldwerk.

Einde